EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 31.1.2025
COM(2025) 20 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET OG DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

om anvendelsen af forordning (EF) nr. 864/2007 om lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontrakt (Rom II-forordningen)

{SWD(2025) 9 final}

Ordliste

Begreb	*Betydning eller definition*
Haagerkonventionen af 1971	Haagerkonferencens konvention om international privatret af 4. maj 1971 om lovvalg ved trafikulykker.
Undersøgelsen fra 2021	Undersøgelse foretaget af British Institute of International and Comparative Law and Civic Consulting om Rom II-forordningen (EF) nr. 864/2007 om lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontrakt. I undersøgelsen vurderes de praktiske erfaringer og fortolkningsproblemer i forbindelse med anvendelsen af Rom II for perioden 2010-2020. Se resuméet i afsnit 2 i det arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne rapport ("arbejdsdokumentet").
Spørgeskema fra 2023	Spørgeskema, der blev rundsendt til EU-medlemsstaterne i 2023 for at indsamle ajourførte oplysninger om anvendelsen af Rom II. Se afsnit 3 i arbejdsdokumentet.
Direktivet om bekæmpelse af SLAPP	Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1069 af 11. april 2024 om beskyttelse af personer, der engagerer sig offentligt mod åbenbart grundløse krav eller urimelige retssager ("strategiske retssager mod offentligt engagement"), EUT L 2024/1069 af 16.4.2024.
Bruxelles Ia-forordningen	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (omarbejdning), EUT L 351 af 20.12.2012, s. 1.
EU-Domstolen	Den Europæiske Unions Domstol.
EU	Den Europæiske Union.
Den generelle forordning om databeskyttelse (databeskyttelsesforordningen)	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse), EUT L 119 af 4.5.2016, s. 1.
MS	Medlemsstat(er) i Den Europæiske Union
Rom I-forordningen	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser (Rom I), EUT L 177 af 4.7.2008, s. 6.
Rom II	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 864/2007 af 11. juli 2007 om lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontrakt (Rom II) (EUT L 199 af 31.7.2007, s. 40).
SLAPP	Strategisk retssag mod offentlig deltagelse.
Undersøgelse af anvendelsen af udenlandsk ret	Undersøgelse fra 2011 foretaget af Swiss Institute of Comparative Law om anvendelsen af udenlandsk ret i civilretlige spørgsmål i EU's medlemsstater og dens fremtidsperspektiver. Se resuméet i afsnit 2 i arbejdsdokumentet.
Undersøgelse om privatliv	Undersøgelse fra 2009 foretaget af MainStrat, sammenlignende undersøgelse af situationen i de 27 EU-lande for så vidt angår den lovgivning, der finder anvendelse på forpligtelser uden for kontrakt,

	der udspringer af krænkelser af privatlivets fred og personlige rettigheder. Se resuméet i afsnit 2 i arbejdsdokumentet.
Undersøgelse af trafikulykker	Undersøgelse fra 2009 foretaget af Demolin, Brulard, Barthelemy – Hoche – Compensation of Victims of Cross-border Road Traffic Accidents in the EU:Comparison of national practices, analysis of problems and evaluation of options for improving the position of cross-border victims. Se resuméet i afsnit 2 i arbejdsdokumentet.

1. INDLEDNING

Den 11. juli 2007 vedtog Den Europæiske Union forordning (EF) nr. 864/2007 om lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontrakt ("Rom II"), der harmoniserer medlemsstaternes lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontrakt. Den trådte i kraft den 11. januar 2009.

I Rom II-forordningen fastlægges en retlig ramme for, hvilken national materiel ret der finder anvendelse i EU i grænseoverskridende tvister vedrørende forpligtelser uden for kontrakt, navnlig i sager om erstatning uden for kontrakt. Ved at fastsætte ensartede regler for lovkonflikter i EU øger Rom II retssikkerheden, forudsigeligheden og retfærdigheden i civil- og handelsretlige sager, der involverer mere end ét land. Uden at ændre medlemsstaternes materielle regler om forpligtelser uden for kontrakt sikrer den, at den samme materielle ret finder anvendelse, uanset hvor i EU en sag anlægges. Disse elementer gør Rom II til en grundlæggende del af EU's lovgivning vedrørende lovvalg, idet den behandler centrale spørgsmål, der opstår i en stadig mere sammenkoblet europæisk kontekst, og sikrer, at tvister uden for kontraktforhold håndteres med en høj grad af sammenhæng og konsekvens i hele EU.

Denne rapport indeholder den første generelle vurdering af anvendelsen af forordningen siden 2009, der bl.a. bygger på flere undersøgelser, en gennemgang af EU-Domstolens og de nationale domstoles retspraksis, andre høringer samt akademiske og andre rapporter. Den forlængede vurderingsperiode har gjort det muligt for Kommissionen at indsamle tilstrækkelige erfaringer med anvendelsen af forordningen. Rapporten berører også en række nye spørgsmål såsom kunstig intelligens, den stigende aktivitet online og SLAPP.

I henhold til forordningens revisionsklausul blev der gennemført tre specifikke undersøgelser[1] om trafikulykker (2009), om privatlivets fred og personlige rettigheder (2009) og om anvendelse af fremmed ret (2011).

Ud over disse undersøgelser vurderede Kommissionen de praktiske erfaringer med Rom II gennem spørgsmål rettet til medlemsstaterne og deres domstole og myndigheder. Den første indsamling af sådanne oplysninger i 2012 viste, at Rom II generelt fungerede godt, men at de praktiske erfaringer med dens anvendelse og relevant retspraksis stadig var begrænsede på daværende tidspunkt. Den anden indsamling af oplysninger fandt sted i 2023 ("spørgeskema fra 2023")[2], og omfattede specifikke spørgsmål om de områder, der allerede indgik i de tidligere

[1] Se afsnit 2 i arbejdsdokumentet for nærmere oplysninger om undersøgelserne.
[2] Se afsnit 3 i arbejdsdokumentet for nærmere oplysninger om spørgeskemaet.

undersøgelser. Desuden mødtes Det Europæiske Retlige Netværk på det civil- og handelsretlige område to gange for at drøfte anvendelsen af Rom II i 2012 og 2023.

Endelig bestilte Kommissionen som led i den langsigtede overvågning af anvendelsen af forordningen og med henblik på udarbejdelsen af denne rapport en ekstern undersøgelse i 2021 for at kortlægge anvendelsen af Rom II fra 2010 til 2020 ("2021-undersøgelsen").

Denne rapport bygger på disse kilder for at fremhæve de vigtigste resultater vedrørende anvendelsen af Rom II. I det arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne rapport ("arbejdsdokumentet"), findes yderligere oplysninger, herunder mere detaljerede forklaringer, der rækker ud over denne rapport, retspraksis og anvendte kilder.

2. GENEREL OVERSIGT OVER ANVENDELSEN AF ROM II

2.1 Anvendelsesområde

Rom II-forordningen fastsætter regler om, hvilken lov der skal anvendes på **forpligtelser uden for kontrakt, der er opstået eller sandsynligvis vil opstå i grænseoverskridende civil- og handelsretlige sager**. Disse omfatter vigtige områder såsom ansvar i tilfælde af trafikulykker, krænkelser af intellektuelle ejendomsrettigheder, illoyal konkurrence og handlinger, der begrænser den frie konkurrence, miljøskader og produktansvar.

De bestemmelser, der definerer det materielle anvendelsesområde for Rom II-forordningen, har ikke givet anledning til større problemer i praksis[3]. På trods af EU-Domstolens retspraksis, der præciserer begrebet "forpligtelser uden for kontrakt"[4], er der stadig områder, hvor der i mangel af retspraksis hersker usikkerhed om, hvorvidt visse krav er inden for eller uden for kontrakt, såsom de beskyttende virkninger af visse kontrakter for tredjeparter og forpligtelser som følge af udbud eller annoncering af salgsfremmende præmier. Desuden er fortolkningen af specifikke undtagelser fra anvendelsesområdet (navnlig undtagelserne i artikel 1, stk. 2, litra c) og d)[5]), stadig genstand for debat. Der er dog generel enighed om, at disse udfordringer i forbindelse med fastlæggelsen af Rom II-forordningens anvendelsesområde kan løses gennem fremtidig retspraksis.

På den anden side er udelukkelsen fra anvendelsesområdet for "forpligtelser uden for kontrakt, der udspringer af krænkelser af privatlivets fred og personlige rettigheder, herunder ærekrænkelse" fortsat et omstridt spørgsmål blandt eksperter, hvor der er slået til lyd for lovgivningsmæssige tiltag[6].

2.2 Regler om, hvilken lov der finder anvendelse på erstatning uden for kontrakt

I henhold til Rom II-forordningen er hovedreglen, at den lov, der finder anvendelse på en forpligtelse uden for kontrakt, der udspringer af en skadevoldende handling, er **loven i det land, hvor skaden indtræder** (artikel 4, stk. 1, også kaldet lex loci damni), med specifikke regler i artikel 4, stk. 2 (loven i det land, hvor den skadelidte og den påståede ansvarlige begge har deres sædvanlige opholdssted) og stk. 3 (åbenbart nærmere tilknytning), hvor sidstnævnte giver en fleksibilitet i tilfælde, hvor den generelle regel måske ikke fører til det mest

[3] Se afsnit 1 i arbejdsdokumentet om tilbageværende usikkerheder med hensyn til karakteriseringen af visse specifikke krav.

[4] Se afsnit 4 i arbejdsdokumentet for retspraksis.

[5] Se afsnit 4 i arbejdsdokumentet, verserende sag *Wunner*.

[6] Se kapitel 3.1 for flere oplysninger.

hensigtsmæssige retlige resultat. Denne ramme sikrer retssikkerhed og forudsigelighed med hensyn til, hvilken lov der finder anvendelse, i de fleste tilfælde. Anvendelsen af den generelle regel har stort set været uproblematisk, selv om der stadig er nogle spørgsmål vedrørende anvendelsen af reglen på indirekte ofre, skadevoldende handlinger, der involverer flere parter, og bestemmelse af, hvor en skade er indtrådt i tilfælde af rent finansielle/økonomiske tab, navnlig i tilfælde af erstatning uden for kontrakt på et finansielt marked[7].

Rom II-forordningen indeholder også en række specifikke regler, der er skræddersyet til situationer, hvor den generelle regel måske ikke er tilstrækkelig og hensigtsmæssig. Disse omfatter bestemmelser om produktansvar (artikel 5), illoyal konkurrence og handlinger, der begrænser den frie konkurrence (artikel 6), miljøskader (artikel 7), krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder (artikel 8) og kollektive kampskridt (artikel 9). Selv om disse skræddersyede regler har til formål at finde løsninger på begrænsningerne i den generelle regel, kan det også skabe vanskeligheder at definere deres anvendelsesområde. Der er f.eks. fortsat fortolkningsproblemer med hensyn til fortolkningen af begrebet "produkt" i forbindelse med produktansvar[8] og vedrørende de intellektuelle ejendomsrettigheder, der er omfattet af artikel 8[9].

Mere generelt blev der rapporteret om problemer, hvor tilknytningsfaktorerne førte til anvendelse af flere forskellige love på en enkelt tvist, navnlig med hensyn til ophavsret, hvilket gjorde det meget kompliceret for domstolene at anvende udenlandske love med et tilstrækkeligt vidensniveau, hvilket igen førte til øgede omkostninger til f.eks. oversættelse og brug af eksperter og i sidste ende usikkerhed om sagens udfald[10]. Dette fænomen, som kan kræve samtidig anvendelse af en kompleks "mosaik" af gældende love på en enkelt tvist, opstår navnlig med hensyn til skadevoldende handlinger begået online, hvor i) skaden kan opstå samtidigt i flere lande, eller hvor ii) en enkelt handling kan krænke intellektuelle ejendomsrettigheder, navnlig ophavsretten, i mere end ét land. Lignende problemer kan f.eks. opstå i forbindelse med kollektive søgsmål eller masseulykker. Der findes flere forslag til, hvordan man kan løse problemet med samtidig anvendelse af flere love, navnlig inden for området krænkelser af ophavsretten. Som nærmere beskrevet i afsnit 1 i arbejdsdokumentet omfatter nogle af disse forslag lovgivningsmæssige ændringer af Rom II[11].

2.3 Andre regler i Rom II

Rom II-forordningen indeholder også regler om, hvilken lov der finder anvendelse i tilfælde af "uberettiget berigelse, *uanmodet forretningsførelse* og *culpa in contrahendo*" (kapitel III). Kapitel IV giver mulighed for, at parterne aftaler at lade forpligtelser uden for kontrakt være omfattet af

---

7 For skadevoldende handlinger på et finansielt marked, se kapitel 3.3. Nærmere oplysninger findes i afsnit 1 i arbejdsdokumentet.

8 Se arbejdsdokumentets afsnit 1 punkt 1.2.2. Spørgsmålet er, om udtrykket "produkt" i første afsnit også henviser til i) et produkt, som ikke er den samme vare som det pågældende defekte produkt, men som tilhører samme parti eller serie fra fabrikantens side og derfor kun udviser mindre forskelle (f.eks. med hensyn til mærkning eller emballering), eller ii) ethvert produkt af samme type.

9 På trods af den ikkeudtømmende liste over intellektuelle ejendomsrettigheder i betragtning 26.

10 Undersøgelse om grænseoverskridende håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i EU. 2021, s. 57-58.

11 F.eks. at anvende den nærmeste tilknytning til overtrædelsen som det relevante tilknytningskriterium eller, i strid med den nuværende artikel 8, stk. 3, i Rom II-forordningen, at tillade lovvalg.

en lov efter eget valg. Anvendelsen af disse bestemmelser er generelt ikke problematisk, idet der kun rapporteres om få problemer[12].

2.4 Fælles regler, andre bestemmelser og afsluttende bestemmelser

Rom II-kapitlerne om fælles regler, andre bestemmelser og afsluttende bestemmelser fungerer generelt uden større problemer. Ikke desto mindre har forholdet til eksisterende internationale konventioner og andre instrumenter, navnlig Haagerkonventionen af 1971 om, hvilken lov der skal anvendes på trafikulykker, ført til visse praktiske vanskeligheder i forbindelse med eksistensen af to lovvalgsordninger for krav, der opstår som følge af grænseoverskridende trafikulykker, jf. afsnit 1 i arbejdsdokumentet.

3. ANVENDELSE AF ROM II PÅ UDVALGTE OMRÅDER

3.1 Privatliv, personlige rettigheder, herunder ærekrænkelse og SLAPP

Forpligtelser uden for kontrakt, der udspringer af krænkelser af privatlivets fred og personlige rettigheder, herunder ærekrænkelse, blev udelukket fra Rom II's anvendelsesområde, da der ikke blev opnået enighed under de lovgivningsmæssige forhandlinger om en passende tilknytningsfaktor for dette erstatningsområde. Privatlivsrelaterede skadevoldende handlinger kræver en afvejning af modstridende grundlæggende rettigheder til ytrings- og informationsfrihed på den ene side og til privatlivets fred og omdømme på den anden side. Der er forskelle med hensyn til, hvordan de enkelte medlemsstater finder denne balance i deres retlige og forfatningsmæssige systemer. Disse forskelle i de lovgivningsmæssige tilgange[13] og den afgørende rolle, som ytringsfriheden spiller i demokratiske samfund, var nogle af drivkræfterne bag udelukkelsen af krav om beskyttelse af privatlivets fred fra Rom II-forordningens anvendelsesområde, da der ikke var enighed om en passende tilknytningsfaktor.

Som følge heraf bestemmes den lov, der finder anvendelse i sådanne tilfælde, fortsat af de nationale lovvalgsregler i hver medlemsstat med betydelige forskelle mellem disse regler. Eksistensen af dette juridiske kludetæppe gør det vanskeligt at forudsige, hvilken lovgivning der vil finde anvendelse i tilfælde af grænseoverskridende krænkelser af privatlivets fred, og hvilket resultat tvisten vil få.

Der synes generelt at være enighed om kritikken af at udelukke denne vigtige gruppe af krav fra Rom II's anvendelsesområde. F.eks. fandt fagfolk og interessenter, som blev spurgt i forbindelse med undersøgelsen om privatlivets fred og 2021-undersøgelsen generelt den nuværende situation utilfredsstillende. Desuden var de fleste medlemsstater i deres svar fra 2023 af den opfattelse, at lovvalgsreglerne på dette område bør harmoniseres yderligere. Der syntes ikke at være nogen rigide holdninger, der udelukkede Rom II's fremtidige dækning af disse skadevoldende handlinger. Nogle medlemsstater gav imidlertid udtryk for tvivl om, hvorvidt der kan findes en acceptabel ensartet tilknytningsfaktor, der sikrer en passende afvejning af de modstridende rettigheder og interesser.

---

12 Nærmere oplysninger findes i punkt 1 i arbejdsdokumentet.

13 Navnlig var Det Forenede Kongeriges lovgivningsmæssige tilgang, der i høj grad favoriserede sagsøgeren i injuriesager, på daværende tidspunkt markant forskellig fra de fleste andre medlemsstaters. Se undersøgelsen om privatlivets fred.

Der er blevet fremsat flere forslag om en passende tilknytningsfaktor siden vedtagelsen af Rom II. Desuden er der også udført andet arbejde vedrørende privatliv og personlige rettigheder. Det omfatter:

- **Undersøgelse fra 2008 om privatlivets fred og Europa-Parlamentets opfølgning**: Undersøgelsen om privatlivets fred, der er nærmere beskrevet i afsnit 2 i arbejdsdokumentet, kortlagde medlemsstaternes regler om privatlivets fred og identificerede mulige løsninger på de vanskeligheder, der opstår i mangel af en regel i Rom II. Den viste også en overvældende støtte til en harmonisering af den lov, der finder anvendelse på ærekrænkelse.

  Efter offentliggørelsen af 2008-undersøgelsen vedtog Europa-Parlamentet en beslutning i 2012, hvor det foreslog at supplere Rom II med en lovvalgsregel om privatlivets fred og personlige rettigheder, der ville være baseret på en kvalificeret *lex loci damni*[14]

- **Den generelle forordning om databeskyttelse**: Forordning (EU) 2016/679 ("GDPR"), der har fundet anvendelse på beskyttelse af fysiske personers personoplysninger i EU siden 2018, harmoniserer visse aspekter af privat håndhævelse af databeskyttelseslovgivningen i artikel 79 og 82[15]. Disse bestemmelser indeholder materielle regler om retten til effektive retsmidler over for dataansvarlige og databehandlere og retten til at kræve erstatning fra dataansvarlige og databehandlere for skader, som enkeltpersoner har lidt som følge af overtrædelser af GDPR.

  Hvis der medtages en lovbestemmelse om privatlivets fred og personlige rettigheder i Rom II, skal samspillet med GDPR overvejes grundigt. Selv om det for så vidt angår aspekter af retten til erstatning, der er blevet ensartet reguleret i databeskyttelsesforordningen, ville være uden praktiske konsekvenser at udpege lovgivningen i én medlemsstat frem for en anden som gældende lovgivning i henhold til Rom II-forordningen, ville dette ikke være tilfældet for aspekter af den ret, der ikke er blevet behandlet i databeskyttelsesforordningen[16].

- **Bruxelles Ia-forordningen og relateret retspraksis**: Internationale kompetenceregler vedrørende krænkelser af privatlivets fred og personlige rettigheder og krav om injurier er omfattet af Bruxelles Ia-forordningen. I en række indledende afgørelser over en længere periode havde EU-Domstolen lejlighed til at præcisere disse regler, navnlig begrebet det sted, hvor skaden indtræder i tilfælde af ærekrænkelse, både i

---

14 Mere specifikt bør loven i det land, hvor det eller de vigtigste elementer af tabet eller skaden fandt sted, anvendes i henhold til beslutningen. Hvis sagsøgte imidlertid ikke med rimelighed kunne forudse de væsentlige konsekvenser af sin handling i dette land, ville loven i det land, hvor sagsøgte har sit sædvanlige opholdssted, finde anvendelse.

15 GDPR er begrænset til behandling af personoplysninger og omfatter ikke andre krænkelser af retten til privatlivets fred.

16 I mangel af regler om opgørelse af skader i GDPR er det f.eks. op til den enkelte medlemsstats retssystem at fastsætte sådanne regler under overholdelse af ækvivalensprincippet og effektivitetsprincippet. Selvfølgelig kan en medlemsstats gældende lovgivning i henhold til Rom II-forordningen også have praktiske konsekvenser med hensyn til krav vedrørende andre oplysninger end personoplysninger, som ikke er reguleret af GDPR, f.eks. krav baseret på behandling af oplysninger om afdøde personer eller juridiske personer.

papirpublikationer og på internettet[17]. I overensstemmelse hermed er det i henhold til Bruxelles Ia-forordningen muligt at anlægge erstatningssøgsmål for ærekrænkelse i flere jurisdiktioner efter sagsøgerens skøn[18].

I praksis vælger sagsøgere i betragtning af både valget af tilgængelige jurisdiktioner og manglen på en ensartet lovvalgsregel i EU ofte at anlægge sag ved det værneting, der har den gunstigste gældende lov. I nogle tilfælde[19] kan dette forum have en ret marginal forbindelse med den foreliggende tvist. Dette kan skabe grobund for retslig chikane, f.eks. i forbindelse med en SLAPP.

- **SLAPP-sager** ("Strategiske retssager mod offentligt engagement") er retssager – typisk krav om ærekrænkelse eller beskyttelse af privatlivets fred – som ikke anlægges for reelt at hævde eller udøve en rettighed, men som primært har til formål at forebygge, begrænse eller straffe offentligt engagement. Indikationer på et sådant formål omfatter f.eks. kravets overdrevne karakter, indledning af flere retssager eller anvendelse af processuelle taktikker i ond tro. I tilfælde, hvor SLAPP-sager har en grænseoverskridende dimension, kan sagsøgere anlægge sag i en jurisdiktion, som de anser for at være gunstig, eller hvor sagsøgtes omkostninger er særligt høje, eller endda i flere jurisdiktioner.

  På grund af udbredelsen af dette fænomen i EU og den risiko, det indebærer for ytringsfriheden og de frie medier ved at kvæle den offentlige debat, vedtog EU Direktivet om bekæmpelse af SLAPP i 2024 for at sikre passende retssikkerhedsgarantier mod sådanne urimelige retssager. Under forhandlingerne foreslog Europa-Parlamentet at medtage en særlig lovvalgsregel, men i sidste ende blev medlovgiverne enige om, at enhver fremtidig revision af Rom II bør vurdere de SLAPP-specifikke aspekter af lovvalgsreglerne.

  Det nye fænomen SLAPP understreger specifikt, at problemerne som følge af mangedoblingen af tilgængelige jurisdiktioner og fraværet af en lovvalgsregel i sager om ærekrænkelse og beskyttelse af privatlivets fred kan udnyttes på en urimelig måde til at hindre offentlig deltagelse. Disse problemer er imidlertid fælles for alle sager om ærekrænkelse og privatlivets fred. Hvis der tilføjes en lovvalgsregel til Rom II-forordningen, bør den derfor muligvis finde generel anvendelse på tilfælde af krænkelser af privatlivets fred og personlige rettigheder, uanset om der er tale om misbrug.

---

17 Se s. 113 og 114 i undersøgelsen fra 2023 om anvendelsen af Bruxelles Ia-forordningen for nærmere oplysninger om retspraksis.

18 Ud over det almindelige værneting på sagsøgtes bopæl omfatter "det sted, hvor skaden er indtrådt" det sted, hvor offeret har sit "interessecenter" som et forum, hvor hele skaden kan gøres gældende, om end kun i forbindelse med en ærekrænkelse online, samt hver medlemsstat, hvor det ærekrænkende indhold er tilgængeligt, men kun med hensyn til den skade, der er forvoldt i den pågældende medlemsstat.

19 F.eks. sagen *Gtflix TV*. Se afsnit 4 i arbejdsdokumentet.

De medlemsstater, der blev hørt om dette aspekt, var ligeledes enige om, at en eventuel regel i Rom II bør være en generel regel[20].

Afslutningsvis synes der at være mange argumenter for at overveje en ændring af Rom II, der omfatter *forpligtelser uden for kontrakt, der udspringer af krænkelser af privatlivets fred og personlige rettigheder, herunder ærekrænkelse*, inden for anvendelsesområdet. I forbindelse med denne betragtning skal samspillet med Bruxelles Ia-forordningen og passende muligheder for en hensigtsmæssig lovvalgsregel vurderes grundigt.

3.2 Kunstig intelligens ("AI")

Den fremtidige anvendelse af Rom II-forordningen i sager vedrørende forpligtelser uden for kontrakt i forbindelse med anvendelsen af kunstig intelligens vil blive påvirket af udviklingen af materielle retssystemer som reaktion på tvister vedrørende kunstig intelligens. Efterhånden som flere sager, der involverer kunstig intelligens, bliver indbragt for domstolene, og der sker teknologiske fremskridt, vil retssystemerne skulle tilpasse sig og udvikle rammer for at tackle de udfordringer, som kunstig intelligens fører med sig. Dette kan omfatte fastlæggelse af ansvar, fastsættelse af standarder for omhu og fastlæggelse af juridiske ansvarsområder i AI-relaterede sammenhænge. Den igangværende teknologiske udvikling og det retlige landskab med hensyn til materielle regler for anvendelsen af kunstig intelligens vil rejse spørgsmål vedrørende anvendelsen af Rom II på AI-sager i fremtiden[21].

På grund af den stadig nye karakter af at identificere tilgange til at håndtere de vanskeligheder, der er forbundet med den voksende anvendelse af kunstig intelligens, er det imidlertid vanskeligt at vurdere, om og i hvilket omfang der kan være behov for specifikke regler i Rom II. De fleste medlemsstater var i deres input enige om, at der kun var ringe praktisk erfaring med lovvalgsproblemer i sager, der involverer brug af kunstig intelligens, og hvor der blev henvist til potentielle problemer, var de ikke specificeret. Det blev påpeget, at det ville være for tidligt at søge løsninger på problemer uden først at identificere, hvilke problemer der var, og der blev spurgt, om man overhovedet burde overveje særlige regler for AI-ansvar, da Rom II bevidst er teknologineutral.

Denne generelt forsigtige tilgang blev også afspejlet i 2021-undersøgelsen, som påpegede manglen på praktiske eksempler på dette område og det forhold, at retssystemerne endnu ikke havde defineret deres tilgang til pålæggelse af materielt ansvar, navnlig spørgsmålet om, hvorvidt producenten eller brugeren af AI-systemet primært bør være ansvarlig.

---

20 Se afsnit 3 i arbejdsdokumentet angående spørgeskemaet fra 2023. Flere medlemsstater anførte, at de ikke var klar over, at der er betydelige vanskeligheder for ofre for SLAPP i en grænseoverskridende sammenhæng, eller anførte, at en ensartet EU-tilgang til lovvalgsregler måske ikke vil afhjælpe dem. I modsætning hertil fremførte en medlemsstat udtrykkeligt, at med en ensartet lovgivning ville udøvelsen af retten til forsvar blive forenklet.

21 Se Kommissionens forslag til direktiv om tilpasning af reglerne om civilretligt ansvar uden for kontraktforhold til kunstig intelligens (Direktivet om AI-ansvar), COM(2022) 496 final. Forslaget indeholder ikke lovvalgsregler, og selv om harmoniseringen mindsker de forskelle i resultatet, der kan følge af anvendelsen af den ene eller den anden medlemsstats nationale lovgivning, omhandler det kun meget specifikke elementer vedrørende fremlæggelse af beviser og bevisbyrden, og selv inden for dets begrænsede anvendelsesområde udgør den en minimumsharmonisering, således at der fortsat vil være forskelle.

På denne baggrund kan det med forbehold af yderligere analyse konkluderes, at tiden måske endnu ikke er moden til at overveje eventuelle ændringer af Rom II med henblik på at indføre AI-specifikke regler.

3.3 Skadevoldende handlinger på et finansielt marked og prospektansvar

Anvendelsen af Rom II på skadevoldende handlinger på et finansielt marked og prospektansvar er ofte blevet drøftet, navnlig i den akademiske verden. Det drejer sig navnlig om, hvordan artikel 4 skal anvendes i tilfælde af forpligtelser uden for kontrakt, der udspringer af en skadevoldende handling på et finansielt marked, hvilket har været genstand for kontroversielle drøftelser. Nogle forfattere hævder, at den generelle regel i artikel 4 i Rom II ikke i tilstrækkelig grad regulerer **tilfælde af skadevoldende handlinger på et finansielt marked, herunder tilfælde af prospektansvar**, da den lidte skade kun er af rent økonomisk karakter, og bestemmelsen af, hvor den er indtrådt, efter *lex loci damni*, er således kompliceret. Afhængigt af fortolkningen af artikel 4, stk. 1, i situationer, hvor berørte investorer eller deres konti befinder sig i forskellige lande, kan udstedere af værdipapirer (eller andre ansvarlige personer) være underlagt krav i henhold til forskellige retlige ordninger for en enkelt handling, f.eks. ukorrekte erklæringer i et prospekt.

Spørgsmålet om, hvordan det kan bestemmes i henhold til Rom II-forordningen, hvor rent økonomiske tab har fundet sted, er ikke begrænset til sager om skadevoldene handlinger på finansmarkederne[22], men det er for det meste blevet rejst i denne sammenhæng. Flere præjudicielle forelæggelser vedrørende bestemmelse af, hvor økonomiske tab har fundet sted, er blevet forelagt EU-Domstolen i forbindelse med fastlæggelsen af kompetence i henhold til Bruxelles Ia-forordningen, men der forelægger endnu ikke nogen entydig retspraksis på dette område[23]. Overførslen af disse afgørelser til Rom II-forordningen kan føre til uønskede resultater, herunder en fragmentering af den lovgivning, der finder anvendelse på en enkelt skadevoldende handling på et finansielt marked[24]. Fragmenteringen af den lovgivning, der finder anvendelse, vil også gøre investorernes kollektive søgsmål vanskeligere og føre til eventuelt uberettigede forskelle i standarderne for beskyttelse mellem investorer. Desuden kan det være vanskeligt at forudsige loven på forhånd, da transaktioner med finansielle instrumenter normalt finder sted på sekundære markeder, eller investorens sædvanlige opholdssted eller den kontoførende banks hjemsted for det meste er ukendt for en udsteder (eller en formidler).

Der er blevet foreslået forskellige passende løsninger. Nogle forskere har f.eks. foreslået, at artikel 4 (gen)fortolkes gennem retspraksis på grundlag af en uændret tekst for at imødegå usikkerheden med hensyn til stedet, hvor skaden er indtrådt. Navnlig hævdes det ofte, at dette sted bør svare til det relevante berørte finansielle marked. Andre forslag omfattede f.eks., at

---

22 Se f.eks. den verserende *Wunner*-sag, hvor EU-Domstolen anmodes om at fastslå "det sted, hvor skaden er indtrådt" i en sag om erstatningsansvar uden for kontraktforhold for tab på spil.

23 EU-Domstolen fastslog f.eks. i *Kolassa*-sagen, at skaden som følge af misinformation i et prospekt indtrådte på investorens hjemsted, så længe dette sted faldt sammen med etableringsstedet for den bank, der forvalter investorens konto. I sin seneste afgørelse, i sagen *VEB mod BP*, var EU-Domstolen derimod af den strengere opfattelse, at stedet for skadens indtræden ikke er den medlemsstat, hvor den bank eller det investeringsselskab, hvor kontoen føres, har sit vedtægtsmæssige hjemsted, hvis dette selskab ikke er underlagt lovpligtige indberetningsforpligtelser i den pågældende medlemsstat.

24 Dette ville navnlig være tilfældet, hvis man fulgte den retspraksis, der placerer den økonomiske skade i det land, hvor investorkontoen føres.

undtagelsesklausulen i artikel 4, stk. 3, anvendes, hvilket fører til, at en enkelt lov finder anvendelse på hele tvisten, f.eks. loven i det land, hvor værdipapirerne er noteret eller optaget til handel.

Alternativt er det for at imødegå disse betænkeligheder på en holistisk måde blevet foreslået at ændre Rom II-forordningen, så der fastsættes en særlig lovvalgsregel vedrørende forpligtelser uden for kontrakt, der udspringer af skadevoldende handlinger på et finansielt marked, herunder prospektansvar[25]. Denne regel kan medføre, at disse forpligtelser underlægges **loven i det land, hvor det relevante marked er beliggende (hvor det berørte finansielle instrument er optaget til handel)**. Der sættes imidlertid spørgsmålstegn ved, om en sådan regel vil fungere i alle tilfælde, herunder i forbindelse med ikkebørsnoterede finansielle instrumenter (salg uden om børsen). Selv om indførelsen af en lovvalgsregel, der er centreret omkring det relevante regulerede marked, synes at foretrækkes af de fleste forskere, findes der også andre forslag[26].

Medlemsstaterne rapporterede i lighed med 2021-undersøgelsen[27], at sager vedrørende grænseoverskridende skadevoldende handlinger på et finansielt marked og prospektansvar ikke forekom ofte, og at de dermed forbundne spørgsmål i forbindelse med anvendelsen af Rom II-forordningen derfor var begrænsede. På den anden side rapporterede tre medlemsstater om praktiske vanskeligheder med at anvende Rom II på dette erstatningsområde og foreslog, at der overvejes en særlig lovvalgsregel på dette område. Det blev anbefalet enten at anvende lovgivningen i det land, hvor værdipapirerne er noteret, eller i det land, hvor udstederen har sit vedtægtsmæssige hjemsted.

Selv om problemet især rejses af den akademiske verden, viser EU-Domstolens præjudicielle afgørelser i forbindelse med fastlæggelsen af jurisdiktion i tilfælde af skadevoldene handlinger på finansmarkederne og prospektansvar, at bestemmelse af, hvor et finansielt tab er sket, også er ved at blive et relevant spørgsmål blandt fagfolk. Det følger heraf, at det bør undersøges nærmere, hvordan man skal behandle sager, hvor skaden udelukkende er økonomisk, eventuelt ved at medtage en særlig lovvalgsregel i Rom II-forordningen vedrørende skadevoldene handlinger på finansmarkederne og prospektansvar eller ved at overlade det til domstolenes fortolkning.

3.4 Kollektiv klageadgang og sager, der involverer flere parter

Scenarier, der involverer flere stater og omfatter sager om produktansvar, illoyal konkurrence og handlinger, der begrænser den frie konkurrence, prospektansvar, ulykker med flere køretøjer eller forbrugersager om masseskader, er nogle af de eksempler, hvor en gruppe ofre kan lide skade som følge af den samme handling. I disse situationer, hvor et kollektivt søgsmål har til formål at opnå erstatning til alle medlemmer af den skadelidte gruppe, skal skaden placeres uafhængigt og særskilt for hvert krav og hvert offer. I tilfælde af kollektive retsmidler kan den ret, ved hvilken sagen er anlagt, derfor være nødt til at anvende flere materielle love på kravene fra forskellige sagsøgere i gruppen. Dette kan navnlig være tilfældet i forbindelse med repræsentative søgsmål til beskyttelse af forbrugernes kollektive interesser, der er anlagt i

---

25 Se f.eks. resolutionen fra det tyske råd for international privatret af 31. 03. 2012, *IPRax* 2012/5, s. 471, hvori det foreslås at indføre en særlig lovvalgsregel for finansielle skadevoldende handlinger baseret på lovgivningen i det land, hvor det berørte finansielle instrument handles. Der er også en undtagelsesklausul og en klausul for instrumenter, der handles på mere end én markedsplads, ud over en foreslået ændring af betragtningerne. Se også 2021-undersøgelsen, s. 34.

26 Se eksempler herpå i 2021-undersøgelsen s. 33 og 239.

27 S. 396.

henhold til det relativt nyligt vedtagne direktiv (EU) 2020/1828[28], når de repræsenterede forbrugere har bopæl i mere end ét land. Anvendelsen af flere materielle love har en tendens til at komplicere vurderingen af sagen, øge omkostningerne ved og varigheden af retssagerne og kan begrænse forbrugerbevægelsers incitament til at anlægge sager. På den anden side kan alternativet, dvs. at underlægge kravene forskellige gældende love, afhængigt af om kravene forfølges individuelt eller samlet i forbindelse med kollektive søgsmål, påvirke forudsigeligheden af de lovvalgsregler, der finder anvendelse, og dermed retssikkerheden.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt Rom II er velegnet til at behandle kollektive søgsmål, hvilket kan indebære et stort antal potentielt gældende lovgivninger, varierede medlemsstaternes udtalelser i spørgeskemaet for 2023. Mens flertallet ikke kommenterede den nuværende situation eller fandt den tilfredsstillende[29], gjorde nogle opmærksom på potentielle problemer eller var af den opfattelse, at løsningen lå i at opdele foranstaltningen i henhold til den relevante gældende lovgivning.

Selv om det på nuværende tidspunkt ikke kan konkluderes, om der kan findes en anden løsning end den nuværende, som både vil lette kollektive søgsmål og sikre retssikkerheden med hensyn til, hvilken lov der finder anvendelse, uanset hvilken procedure der vælges for at kræve erstatning, bør der lægges yderligere vægt på denne vurdering i forbindelse med en eventuel revision af Rom II-forordningen.

4. KONKLUSION

På baggrund af de praktiske erfaringer i de 15 år, der er gået siden Rom II trådte i kraft, og på grundlag af de synspunkter, der er indsamlet fra medlemsstaterne og interessenterne, samt vurderingen af disse erfaringer i forskellige undersøgelser, kan det konkluderes, at forordningen generelt fungerer godt og er egnet til formålet. Retssikkerheden med hensyn til fortolkningen af forordningen er blevet styrket yderligere gennem EU-Domstolens afgørelser[30] og national retspraksis.

Resultaterne i denne rapport afslører imidlertid en række spørgsmål, der bør gøres til genstand for en yderligere tilbundsgående analyse med henblik på at vurdere, om målrettede lovgivningsmæssige tilpasninger af Rom II er ønskelige, og hvilke muligheder der findes for effektivt at håndtere dem. Disse spørgsmål omfatter navnlig følgende:

- en revurdering af udelukkelsen fra Rom II-forordningens anvendelsesområde af sager om privatlivets fred og personlige rettigheder, herunder ærekrænkelse
- anvendelsen af Rom II i tilfælde, hvor skaden opstår samtidig i mange jurisdiktioner, hvilket fører til en mulig anvendelse af flere nationale love på forpligtelsen uden for kontrakt (f.eks. tilfælde af kollektive søgsmål og skadevoldende handlinger begået online, herunder krænkelser af intellektuelle ejendomsrettigheder online, navnlig ophavsret)

---

28 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2020/1828 af 25. november 2020 om adgang til anlæggelse af gruppesøgsmål til beskyttelse af forbrugernes kollektive interesser og om ophævelse af direktiv 2009/22/EF (EUT L 409 af 4.12.2020, s. 1).

29 En medlemsstat anførte, at anvendelse af artikel 4, stk. 3, normalt ville være en løsning.

30 Se afsnit 4 i arbejdsdokumentet vedrørende retspraksis.

- skadevoldende handlinger, der forårsager rent økonomiske tab, herunder skadevoldende handlinger på et finansielt marked og prospektansvar.

På dette grundlag vil Kommissionen foretage yderligere analyser med henblik på at vurdere, om der er behov for en lovgivningsmæssig ændring for at overveje og eventuelt udarbejde et forslag til ændring eller omarbejdning af forordningen i overensstemmelse med reglerne om bedre regulering. I den forbindelse kan der også foretages yderligere analyser for at vurdere berettigelsen af andre mulige ændringer eller, på områder, hvor de eksisterende regler er fuldt ud hensigtsmæssige, mulige tekstmæssige præciseringer for at lette deres anvendelse.